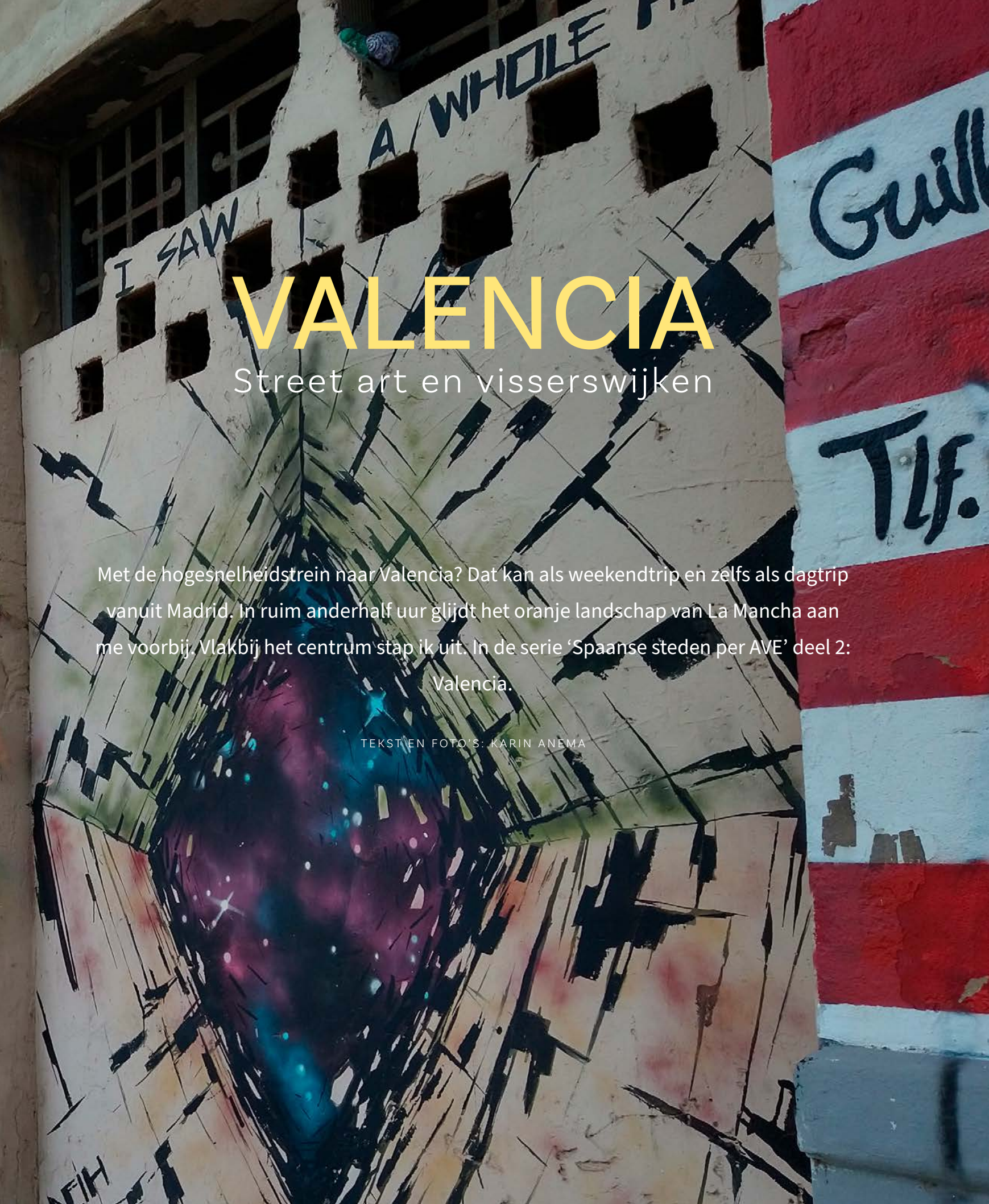

VALENCIA

Street art en visserswijken

Met de hogesnelheidstrein naar Valencia? Dat kan als weekendtrip en zelfs als dagtrip vanuit Madrid. In ruim anderhalf uur glijdt het oranje landschap van La Mancha aan me voorbij. Vlakbij het centrum stap ik uit. In de serie 'Spaanse steden per AVE' deel 2: Valencia.

TEKST EN FOTO'S: KARIN ANEMA

Calatrava en Valencia horen bij elkaar als kop en schotel. Maar Laura, geboren en getogen in Valencia, zegt: 'We identificeren ons niet met Calatrava.' Op de fiets gaan we eerst háár Valencia verkennen. Pal buiten de stad liggen duizend jaar oude irrigatiekanalen en moestuinen. De Romeinen hebben de stad aan de rivier de Turia gesticht. Ze hebben kanalen aangelegd om moestuinen te irrigeren, de befaamde *Huerta Valenciana*. De Moren hebben dat systeem verder ontwikkeld en verfijnd. Maar Valencia is niet alleen een ontmoeting met de rivier(bedding) maar ook met de zee. 'De vissers en havenarbeiders wonen in de *poblats marítims*. Daar staat het leven los van het centrum.' Even wennen: alles is hier tweetalig: Spaans en Valenciaans, wat dezelfde taal is als Catalaans, maar met een aantal andere woorden en uitdrukkingen.

De rivierbedding is het hart van Valencia. Daar vind je cultuur, skaters en sporters

De AVE rijdt stipt op tijd. Als je een kwartier vertraging hebt, krijg je je geld terug. Je kunt *clase turista* reizen of *comfort*. Dertig jaar geleden werd de eerste AVE-verbinding tussen Madrid en Sevilla aangelegd. Inmiddels is er een netwerk met 33 Spaanse steden. Doel is om alle steden in minder dan vier uur met Madrid te verbinden. Een paar steden in het noorden en in Extremadura ontbreken nog. De AVE is populair. Voor een weekendje weg en voor familie- en vriendenbezoek. Noot: je kunt geen fiets op de trein meenemen.

El Cabanyal

De moestuinen laten we achter ons en we bereiken de boulevard - een lint van restaurants, bars en discotheken langs een breed strand. Pal erachter ligt de wijk El Cabanyal. Hier woont Laura met haar man en zwager, beiden visser. Nog steeds staan ze 's morgens om 4.00 uur op om de zee op te gaan. In weer en wind. 'Nog steeds hebben ze de vis lief' is de titel van schilder Joaquín Sorolla. Er is nog maar een enkele *barraca* - de typische woning van de arme tuinders en vissers. Het waren bouwsels met een strooien dak, adobe muren, en een waterbron. Maar, zegt Laura, El Cabanyal is helaas niet langer een dorp van alleen vissers, scheepsbouwers en smokkelaars. Expats hebben de wijk ontdekt als een speciale plek en drijven de prijzen op. Zuidwaarts fietsen we, met de zilte wind in het gezicht, langs de haven en vervolgens over een fietspad langs stille stranden en door pijnboombossen. Tot er fluorescerend groene rijstvelden met witte reigers en ooievaars opdoemen. Deze rijstvelden in het natuurpark Albufera worden vanuit het gelijknamige meer geïrrigeerd. Albufera betekent zoutwaterbassin of 'het binnenmeer' en komt uit het Arabisch. Het verwijst naar de Moren die indertijd rijst, sinaasappelen en granaatappels naar Valencia hebben gebracht. De lagune, vol met watervogels en een enkel roeibootje, is als een ansichtkaart. Als een laatste vis uit het water omhoog springt, keren we om. 'De rijst en de moestuinen,' zegt Laura, 'verklaren de gastronomie van Valencia. Al die producten vind je terug op Mercat Central.' Rijst, sinaasappelen, groenten, fruit en vis zijn de essentie van de Valenciaanse keuken.

Prestigeproject

Terug in de stad, fietsen we door Jardines del Turia, het kilometer-slange park dat de kust met het historische centrum verbindt. Het heeft alles te maken met het dieptepunt in de geschiedenis van Valencia: de overstroming in 1957 toen het water van de Turia tot twee meter hoog in de straten stond. Daarna is de rivier omgelegd en de oude bedding drooggelegd. Franco wilde er een achtbaansweg van maken. Die is er niet gekomen, uiteindelijk is de bedding omgetoverd in een langgerekt park. Het ontwerp speelt in op de historie: de pergola's verwijzen naar de Romeinse tijd, de fontein naar de oorspronkelijke rivier en de sinaasappelbomen naar de landbouw. Laura: 'De rivierbedding is het hart van Valencia. Daar vind je skaters, sporters en voetballers. En culturele activiteiten. De rivierbedding verbindt de verschillende wijken, ze is altijd dichtbij.' Tegenwoordig gaat de stad er prat op dat ze een van de sportiefste en gezondste steden ter wereld is.

Kosten noch moeite zijn gespaard om *Jardines del Turia* niet alleen tot sportieve maar ook tot culturele ader te maken. Dat gebeurde

La

**+1TURISTA
-1VEÏNA**

AMSTEL[®]

PREMIUM QUALITY

LA MEDALLA
DE ORO

AMSTERDAM
A^o 1833

BAR

AGAINST ALL AUTHORITY
EXCEPT MY MOM

BAR
RIPALDA

WWW.TATANKA

Tips Valencia

Door graffiti-routes leer je bijzondere wijken kennen, zoals de historische wijk El Carmen, de hippe wijk Ruzafa en de visserswijk El Cabanyal. Zie voor inspiratie:

www.visitvalencia.com/unaciudadparapasear

www.turiart.com/catalogo-de-productos/proximas-rutas/street-art/

- fietstocht naar Albufera. Of bus nr 25. Uitstappen bij halte Embarcador de Albufera

Voor meer informatie:

www.visitvalencia.com

www.spain.info

www.renfe.com

www.aveexperience.es het AVE-station Joaquín Sorolla ligt op 10 minuutjes lopen van treinstation Estación del Norte.

door de aanleg van de *Ciudad de las Artes y las Ciencias*.

De Valenciaanse architect Santiago Calatrava ontwierp de gebouwen, die al snel bijnamen kregen. Van oog tot wimpers. Van helm tot dinosaurus. Lange lijnen, wit en water zijn het visitekaartje van Calatrava.

Critici zeggen: dit zijn geen gebouwen meer, dit zijn sculpturen, het is te gekunsteld, te uitbundig, je ziet niet meer aan de buitenkant wat er binnen gebeurt. Anderen trekken een misprijzende mond en maken een geldknip-gebaar: het heeft veel te veel gekost. En de kwaliteit is belabberd. De mozaïektegeltjes regenden in een wolk naar beneden en je breekt je nek op de gladde bruggen. Weer anderen zeggen: dankzij Calatrava zijn er zoveel toeristen en expats naar Valencia gekomen. En toegegeven, Valencianen zijn *falleros*, exhibitionisten, die hebben een prestigeproject nodig. Net zoals de gigantische poppen die hun belangrijkste feest *Las Fallas* kenmerken.

Laura, *fallera* in hart en nieren, laat me op haar telefoon haar jurk zien die ze draagt tijdens het festival. € 2500 voor een relatief bescheiden exemplaar. De kleding van de *falleros* en *falleras* weerspiegelt de rijkdom uit de 18^e en 19^e eeuw. 'Wie het niet kan betalen is geen *fallero*,' zegt Laura streng. 'Het festival is niet te vergelijken met carnaval.'

We leggen allemaal geld in, het is een wedstrijd. Het is vrolijk en religieus.' Nog groter. Nog internationaler. Nog opvallender. Valencia viert het leven.

Rijk

We steken door naar de historische binnenstad. Ooit schreef Victor Hugo dat het de stad was van 300 kerkklokken. Ook al is er sindsdien veel veranderd, de monumenten zijn er nog. De kathedraal aan het Plaza de la Virgen, waar de kruiken op de fontein de diverse water-districten verbeelden, en waar iedere donderdag om twaalf uur het watertribunaal openbare rechtspraak houdt om problemen over de irrigatiekanalen op te lossen, een door de UNESCO uitgeroepen immaterieel werelderfgoed. De centrale markt, waar de ingrediënten van de moestuinen uitgestald liggen. De markt is een licht bouwwerk met smeedijzeren krullen en mozaïektegels.

Vlak erachter is het Plaza Redonda, in de volksmond 'het gat' - 'el clot' - uit de 19^e eeuw. Op het ronde binnenplein zit een groep vrouwen te kantklossen.

Aan het Plaza del Ayuntamiento staan versierde gevels van rijke sinaasappelkooplieden - een hommage aan de bloeiperiode. Daarnaast ligt de wijk Ruzafa. Ook hier woonden ooit rijke kooplieden. Omdat Valencia op de zijderoute lag, kwamen handelaren uit heel Europa hiernaartoe. In Ruzafa, van het Arabische woord 'de tuinen', wonen nu bijna allemaal expats. Net als in de lofts in de satellietwijken.

Valencia: hoofdstad van de Spaanse street art

Tot de identiteit van Valencia hoort ook *arte urbano*. In het historische centrum nemen we de graffiti-route door Barrio del Carmen. Hier zijn bekende *grafiteros* met illustere namen als Julieta XLF, David de Limón y la Nena Wapa Wapa aan het werk gegaan. Veel artiesten zijn *valencianos*, maar er zijn ook bekende kunstenaars uit Latijns-Amerika. De bewoners zijn er trots op.

Af en toe sta ik met mijn mond open van verbazing hoeveel de graffiti over de multiculturele en artistieke sfeer van de stad vertelt. Ironisch. Feministisch. Immens en klein. Geometrisch. Grafisch. Of figuratief. Wit-zwart of zeer kleurrijk. Tijdens de pandemie floreerde de street art meer dan ooit. Valencia is niet voor niets de hoofdstad van de street art in Spanje geworden.

CARRER DEL
PINTOR FILLOL

CIMA
FEDERACION DE ASOCIACIONES DE
CIUDADANOS MAYORES
DE LA COMUNIDAD VALENCIANA

